

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

NACRT

**KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA
REPUBLIKE HRVATSKE**

ZAGREB, srpanj 2004.

KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 1.

U Zakonu o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 33/02, 58/02 i 175/03) u clanku 197. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2., 3. i 4. koji glase:

«Ministar obrane za umirovljenje iz stavka 1. podstavka 5. ovoga clanka može predložiti djelatnu vojnu osobu koja ima najmanje deset godina djelatne vojne službe, najmanje šest mjeseci sudjelovanja u Domovinskom ratu te koja je u posljednje četiri godine ocjenjena najmanje godišnjom službenom ocjenom «istice se».

Uz uvjete iz stavka 2. ovoga clanka potrebno je da djelatna vojna osoba ovisno o navršanim godinama mirovinskog staža ispunjava i sljedeće dodatne uvjete:

1. za osobu s navršanim mirovinskim stažem od 10 do 32 godine:
 - dodijeljeno jedno odlikovanje iz grupe velereda ili
 - dodijeljena tri odlikovanja iz grupe reda ili
 - dodijeljene dvije spomenice i pohvala vrhovnog zapovjednika ili
 - dodijeljene dvije spomenice i jedno sudjelovanje u mirovnim misijama u trajanju od najmanje tri mjeseca
2. za osobu s navršanim mirovinskim stažem od 32 do 35 godina:
 - ispunjen jedan od dodatnih uvjeta iz točke 1. ovog podstavka ili
 - dodijeljena dva odlikovanja iz grupe reda ili
 - dodijeljene dvije spomenice i pohvala ministra obrane ili vrhovnog zapovjednika
3. za osobu s navršanim mirovinskim stažem od 35 do 40 godina:
 - ispunjen jedan od dodatnih uvjeta iz točke 1. ili 2. ovog podstavka ili
 - dodijeljeno jedno odlikovanje iz grupe reda ili
 - dodijeljene dvije spomenice ili
 - dodijeljena pohvala načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga, ministra obrane ili vrhovnog zapovjednika
4. za osobu s navršanim mirovinskim stažem od 40 ili više godina:
 - ispunjen jedan od dodatnih uvjeta iz točke 1. ili 2. ili 3. ovog podstavka ili
 - dodijeljena pohvala zapovjednika razine grane OS RH.

Neovisno o uvjetima propisanim stavcima 2. i 3. ovoga clanka ne mogu se za umirovljenje odlukom Vrhovnog zapovjednika predložiti djelatne vojne osobe kod kojih se steknu okolnosti koje su zapreka za prijam u djelatnu vojnu službu iz clanka 19. podstavka 2. i 3. ovoga Zakona te djelatne vojne osobe protiv kojih je pokrenut stegovni postupak za stegovni prijestup ili im je za stegovni prijestup izrečena konacna stegovna kazna.»

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 5. i 6.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama».

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v.r.**

**Klasa:
Zagreb,**

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Propisivanjem minimalnih uvjeta koje moraju ispunjavati djelatne vojne osobe za predlaganje njihovog umirovljenja odlukom vrhovnog zapovjednika, stvara se temelj za strožom selekcijom umirovljenja po odluci vrhovnog zapovjednika.

Umirovljenje po odluci vrhovnog zapovjednika je izniman događaj, umirovljena djelatna vojna osoba ostvaruje pravo na starosnu mirovinu kao da je ostvario 40 godina mirovinskog staža, te su stoga i predloženi zakonski uvjeti takvi da se već u postupku predlaganja provodi stroga selekcija.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM UREĐUJU

Clankom 197. stavak 1. podstavak 5. Zakona o službi u Oružanim snagama RH propisana je ovlast Vrhovnog zapovjednika za odlučivanje o umirovljenju djelatnih vojnih osoba koje su osobito zaslužne za unapređenje oružanih snaga ili iz drugog važnog razloga, samostalno ili na prijedlog ministra obrane.

U skladu s odredbama Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba djelatna vojna osoba umirovljena odlukom Vrhovnog zapovjednika ostvaruje pravo na starosnu mirovinu od najmanje 40 godina mirovinskog staža bez obzira na ispunjavanje ostalih propisanih uvjeta.

Predloženom dopunom Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, propisuju se minimalni uvjeti koje mora ispuniti djelatna vojna osoba da bi mogla biti predložena od strane ministra obrane za umirovljenje na temelju odluke Vrhovnog zapovjednika.

Opci uvjeti koje svaka djelatna vojna osoba mora ispuniti jesu najmanje 10 godina djelatne vojne službe, šest mjeseci sudjelovanja u Domovinskom ratu, te najmanja godišnja ocjena «istice se» u posljednje četiri godine. Dodatni uvjeti ovise o godinama navršenog mirovinskog staža.

S obzirom da se ovim načinom umirovljenja djelatnoj vojnoj osobi koja ima manje od 40 godina mirovinskog staža priznaje i neostvareni mirovinski staž do 40 godina predlaže se da djelatna vojna osoba koja ima manji mirovinski staž mora ispuniti više dodatnih uvjeta propisanih kroz odlikovanja i pohvale odnosno sudjelovanja u mirovnim misijama.

III. OBRAZLOŽENJE KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Uz članak 1.

Predloženim konacnim prijedlogom dopunio bi se članak 197. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Uz opće uvjete propisuju se i dodatni uvjeti koji ovise o godinama navršenog mirovinskog staža.

Zakonom o odlikovanjima i priznanjima («Narodne novine» br: 20/95) utvrđena su odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske koja se dodjeljuju hrvatskim i stranim državljanima i pravnim osobama. Clankom 6. navedenoga Zakona nabrojana su odlikovanja Republike Hrvatske po važnosnom slijedu: *velered* (kralja Tomislava s lentom i Velikom Danicom, kraljice Jelene s lentom i Danicom, kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom, kralja Dmitra Zvonimira s lentom i Danicom), *red* (kneza Branimira s ogrlicom, kneza Domagoja s ogrlicom Nikole Šubica Zrinskog, bana Jelacica, Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, Ante Starčevića, Stjepana Radica, Danice hrvatske, hrvatskog križa, hrvatskog trolista, hrvatskog pletera), *spomenice* (Spomenica domovinskog rata, Spomenica domovinske zahvalnosti).

Uvažavajući slijed odlikovanja i priznanja po važnosti, ovim clankom se predlaže uvjete odrediti na način da su za osobe s više navršenog mirovinskog staža dovoljna odlikovanja ili priznanja nižeg reda važnosti. Tako je npr. za osobe s više od 40 godina mirovinskog staža kao dodatni uvjet dovoljna pohvala zapovjednika razine grane Oružanih snaga RH jer se u ovom slučaju umirovljenoj osobi ne daje nikakav dodatni staž nego se umirovljenjem odlukom Vrhovnog zapovjednika samo naglašava svecani čin prestanka djelatne vojne službe.

Najstroži uvjeti predlažu se za djelatne vojne osobe koje imaju manje od 32 godine mirovinskog staža jer se tim osobama ovakvim umirovljenjem dodaje najviše mirovinskog staža pa su stoga predloženi takvi uvjeti koje može ispuniti uzak krug djelatnih vojnih osoba.

Npr. odlikovanja iz grupe *velereda* do sada su dodijeljena svega trojici generala koji su obnašali dužnosti načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH. Odlikovanja iz grupe reda, Spomenica domovinskog rata i Spomenica domovinske zahvalnosti su češće dodjeljivana ali se zato kao uvjet propisuje njihov veći broj čime se opet sužava na prihvatljivu veličinu broj potencijalnih kandidata za umirovljenje odlukom Vrhovnog zapovjednika. Važno je napomenuti da se kao poticaj za buduća i nagrada za dosadašnja dragovoljna sudjelovanja djelatnih vojnih osoba u mirovnim misijama kao jedan od važnijih uvjeta predlaže sudjelovanje u mirovnim misijama u trajanju od najmanje tri mjeseca. Sudjelovanje u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inozemstvu jedna je od važnijih budućih zadataka pripadnika Oružanih snaga RH.

S obzirom na činjenicu da se radi o povlaštenoj mirovini predlažu se i uvjeti koji u potpunosti isključuju mogućnost predlaganja umirovljenja po odluci vrhovnog zapovjednika, a to su pravomoćna osuda za kaznena djela koja su propisana kao zapreka za prijam u djelatnu vojnu službu (protiv Republike Hrvatske, slobode i prava čovjeka i građanina, vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, službene dužnosti, oružanih snaga, života i tijela, opće sigurnosti ljudi i imovine, spolne slobode i spolnog čudoreda, braka, obitelji i mladeži, imovine i sigurnosti platnog prometa i poslovanja), otvorena istraga, odnosno vodenje kaznenog postupka za ista ta djela, pokrenut stegovni postupak za stegovni prijestup te izrečena konačna presuda za stegovni prijestup.

Uz članak 2.

Ovim clankom određen je dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA SADRŽANIH U KONACNOM PRIJEDLOGU ZAKONA I RJEŠENJU IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Uvažavajući brojne primjedbe vezane za jasnoću predloženog teksta iznesene u saborskoj raspravi na prvom citanju zakona prijedlog zakona je nomotehnički preuređen na način da se jasnije definiraju i logički poslože dodatni uvjeti vezani za navršene godine mirovinskog staža i slijed po važnosti odlikovanja i drugih priznanja.

Djelatne vojne osobe su razvrstane u skupine prema navršenim godinama mirovinskog staža te su za svaku skupinu posebno nabrojani drugi dodatni uvjeti, od težih, za osobe s manje staža, prema lakšima, za osobe s više staža, s tim da se vodilo računa o tome da osobe s više staža mogu steci uvjete ispunjenjem bilo kojeg od uvjeta propisanog za osobe s manje navršenih godina mirovinskog staža.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI NISU PRIHVACENI

1. Prijedlog da propisani zakonski uvjeti za predlaganje vrijede i za vrhovnog zapovjednika kada samostalno odlučuje o umirovljenju djelatne vojne osobe osobito zaslužne za unapređenje Oružanih snaga RH ili iz drugog važnog razloga.

Obrazloženje:

S obzirom na posebne Ustavne ovlasti i odgovornosti Vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga RH mišljenja smo da za sada nije potrebno dodatno zakonskim kriterijima ograničavati njegovo pravo da na temelju vlastite prosudbe donese odluku o umirovljenju djelatne vojne osobe osobito zaslužne za unapređenje Oružanih snaga RH ili iz drugog važnog razloga.

Polazeci od činjenice da se prestanak službe u pravilu ne doživljava kao nagrada ne očekuje se da će Vrhovni zapovjednik često koristiti svoju ovlast samostalnog umirovljavanja djelatnih vojnih osoba osobito zaslužnih za unapređenje Oružanih snaga RH koje nisu već ispunile uvjete za starosnu mirovinu.

Mišljenja smo da ne postoji opasnost od zlouporabe navedenog prava jer je Vrhovni zapovjednik odgovoran za stanje u Oružanim snagama RH, a ujedno kao Predsjednik Republike Hrvatske za sve svoje poteze snosi i dodatnu političku odgovornost pred hrvatskom javnošću

2. Mišljenje da je minimalni uvjet od 10 godina djelatne vojne službe prenisko određen
3. Prijedlog za potpuno ukidanje predložene odredbe
4. Prijedlog da se uvjet od najmanje 6 mjeseci sudjelovanja u Domovinskom ratu promjeni kako bi norma bila primjenjiva i na one koji nisu sudjelovali u Domovinskom ratu

Obrazloženje:

Polazeci od važećeg Zakona u kojem za umirovljenje odlukom Vrhovnog zapovjednika uopće nije propisan uvjet minimalnog trajanja djelatne vojne službe možemo reci da se prijedlogom dopune Zakona čak za 10 godina pooštravaju uvjeti za umirovljenje, ali s obzirom na predloženi kumulativni uvjet od najmanje 6 mjeseci sudjelovanja u Domovinskom ratu vrlo brzo će se minimalni uvjet od 10 godina djelatne vojne službe automatizmom postupno podizati prema gore.

Druga bitna činjenica je da će u budućnosti kada u Oružanim snagama RH više ne bude bilo sudionika Domovinskog rata prirodno odumrijeti i sam institut umirovljenja odlukom Vrhovnog zapovjednika.

Mišljenja smo da se navedena norma niti danas niti u budućnosti ne treba primjenjivati na one djelatne vojne osobe koje nisu sudjelovale u Domovinskom ratu te smo na neki način uvažili i ona mišljenja saborskih zastupnika koji smatraju da navedenu odredbu treba ukinuti kao relikv prošlosti.

S obzirom na započeti proces uspostave sustava dvije karijere u kojem vojna karijera za najveći dio djelatnih vojnih osoba završava nakon 20-25 godina službe institut dodjele starosne mirovine odlukom Vrhovnog zapovjednika s pravom na mirovinu koja se računa od najmanje 40 godina mirovinskog staža postat će u skoroj budućnosti potpuno neprimjeren.

Trenutačno u djelatnoj vojnoj službi imamo veliki broj osoba koje već imaju više od 30 godina mirovinskog staža te su kao takvi potencijalni korisnici starosne mirovine, a kao zaslužni pojedinci iz Domovinskog rata i potencijalni korisnici mirovine Odlukom Vrhovnog zapovjednika te stoga smatramo da je još prerano za ukidanje navedenog instituta. Posebno naglašavamo da je u tijeku reforma Oružanih snaga RH u kojoj se planira riješiti uoceni problem starenja snaga (upozorba NATO stručnog tima) srednjoročnim planskim izdvajanjem starijih pripadnika i prijemom novog mladog osoblja.

5. Prijedlog da se propisanim uvjetima obuhvate i situacije kada se stegovni postupci još ne vode ali to ubrzo mogu biti

Obrazloženje:

Clankom 169. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske propisano je da se stegovni postupak za stegovni prijestup pokreće već formalnim podnošenjem stegovne prijave dakle i prije nego što se stvarno postupak počeo voditi, a formulacija da bi nešto moglo postati stegovnim postupkom bi bila postavljena preširoko, otvarala mogućnost subjektivnosti te pravnoj nesigurnosti.

6. Mišljenje da odlikovanje ne može biti kriterij za odlazak u mirovinu jer to stvara nejednakost građana pred zakonom

Obrazloženje:

Svi građani pod jednakim, zakonom propisanim uvjetima, imaju mogućnost dodjele odlikovanja, ali umirovljenje po odluci vrhovnog zapovjednika je mogućnost propisana samo za djelatne vojne osobe osobito zaslužne za unapređenje oružanih snaga ili iz drugog važnog razloga vezanog za osobni doprinos u djelatnoj vojnoj službi. Svi građani pod jednakim uvjetima mogu stupiti u djelatnu vojnu službu i profesionalno se razvijati kao djelatne vojne osobe. Tijekom vojne karijere djelatna vojna osoba može biti odlikovana zbog postizanja iznimnih rezultata u službi čime se motiviraju pojedinci i postrojbe za daljnji profesionalni razvoj i podiže njihova borbena spremnost.

7. Prijedlog da predložene dopune uđu u Zakon o mirovinskom osiguranju, a ne u Zakon o službi u Oružanim snagama

Obrazloženje:

Institut umirovljenja odlukom Vrhovnog zapovjednika samo je djelomično vezan uz Zakon o mirovinskom osiguranju jer se tim Zakonom određuje način izračuna mirovine, a bit tog instituta vezana je za uvjete prestanka djelatne vojne službe osobito zaslužnim djelatnim vojnim osobama koje nemaju mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja.